כל הבשר פרק שמיני חולין קיז.

מתני' מועלין בו. אם קרבן הוא להא קדשי ה' הן ואינם לבהמים והדם אין מועלין בו כדליף בגמרא: **וטמא.** אם אכלו בטומאת הגוף חייב שהי' מטמאות אחת משום אכל ואחת משום טומאת הגוף שהיא בכרת: **משא"כ דם.** מפרש בגמרא: **אלא בבהמה טהורה.** כדכתיב (ויקרא ז) מן הבהמה אשר יקריבו ממנה וגו': **גמ' מנה"מ.** למלב יש בו מעילה אלא מפליג דאפילו אלב קדשים קלים אע"ג דאין בהן מעילה בחייהן דהא ממון בעלים הן יש בו מעילה באימוריהם לאחר שנזרק דמן: **כאשר יורה.** באימורי פר כהן משיח כתיב: **ומה למדנו.** דקאמר ככל מה שמפרישים אימורים משלמים כך יפרשו מזה אף כאן האימורים מפורשים [ויקרא ד] את החלב המכסה [על הקרב] ואת כל החלב ואת שתי הכליות וגו': **מה פר כהן משיח יש מעילה.** באימורים הא מחייב הוא ביה מעילה דקדשי הגוף: **יש בו מעילה.** בחלבו: **כל חלב לה'.** בקדשים קלים כתיב ולהכי כתיב בהו לה' למימרא דקדשי ה' (שם ה) קרינא ביה לענין מעילה: **יוחרם ושפי הכליות לא.** דלאו חלב איקרו: **כאשר יורה.** לימד על כל האימורים שהוקשו לאימורי פר כהן משיח: **אליה דליפא בשור לא.** נמעלו בה כי מייתו ככש לשלמים דאלית הכשב קרינא ביה כתב רחמנא כל חלב ואשכחן אליה דאיקרי חלב דכתיב (ויקרא ג) חלבו האליה תמימה: **איפסר.** כל אליה כבש באכילה: **כל חלב שור וכשב ועז.** לא אסרה תורה אלא הנוהג בכולן ואליה אינה נוהגת לא בשור ולא בעז: **לא ימעלו בה.** דהא מעילה מכל חלב לה' נפקא לן והא אמרת דאלו חלב איקראי: **לכם.** ואני נתתי לכם וגו' שלכם יהא אלמא אלו קדשי גבוה הוא: **לכפרה נתתיו.** ולא שיהא קרוי שלי למעול בו שאינה עומדת אלא לכפר בשבילכם: **הוא.** משמע בהויתו יהא לעולם דיו שזה בין לפני כפרה ובין לאחר כפרה שנתן מתנותיו ונשארו השייריס: **מה נאמר כפרה אין מעילה.** בשייריס כדלקמן דאין לך דבר שנעשה מצותו ומועלין בו אבל אלו קדשי ה' קרינא ביה: **תרומת הדשן.** כל נקב תורם מדשן מזבח אלא מחתה וטותו בלדי המזבח ונבלעת שם במקומה כדכתיב[a] והריס את הדשן אשר תאכל האש וגו' ושמו אצל המזבח מלמד שטעון שימה וגניזה אלמא אסור בהנאה: **בגדי כהונה.** ארבעה בגדי לבן שכ"ג נכנס בהן לפני ולפנים ביום הכפורים וטעונין גניזה ואין הדיוט עובד בהן כל השנה ולא [כ"ג] ליום כפורים אחר כדכתיב ופשט את בגדי הבד והניחם שם: **אלא לרבי דוסא דאמר.** כשרין הן לכהן הדיוט כל השנה שבהן הדיוט משמש בהן בארבעה כלים ומה ת"ל והניחם שם מלמד שלא ישתמש הוא ליום"כ אחר מאי איכא למימר: **ענלה ערופה.** אף על פי שנעשה מצותה אסורה בהנאה דכתיב וערפו [דברים כא] שם שם תהא קטורפה (כריתות דף ו.):

מיעוטו

מזבח פנימי מנלן משמע דמושמו דריש דאין מועלין וכשמעתין אדרבה משמע ליה מושמו דמועלין וי"ל דמתניתין דהתם משמע דאין מועלין בדישון הפנימי שהדישון מוציאו מידי מעילה אבל קודש מועלים א"כ מצוה לדשן ועל זה קאמר בשלמא חיצון דכתיב ושמו לכך מצוה לדשן ומ"מ אף לאחר הרמה איכא מעילה כדדרשינן בסוף [a]מעילה (דף לד.) ושמו בגמא שלא פנימי מנא לן דמצוה לדשן שאתה אומר שהדישון מוציאו מידי מעילה ומשני דאמר קרא והסיר מורקתו והשליך אותה אל מקום הדשן אם לענין מזבח החיצון לא צריך דהא כתיב ושמו אצל המזבח כו' והתם פריך והא איצטריך למזבח החיצון לקבוע לו מקום כדכתיב קדמיה:

משום דהוי תרומת הדשן ובגדי בהונה כו'. בטעילה בפרק ולד חטאת (דף יא:) מאריך יותר ומסקינן כי הכא: תרי

על כרחך לא מדרשינן הכי אלא איפכא (שם). והרי תרומת הדשן. בכל יום מוציא מתחתה ומורם את הדשן אלא שהתחתה ממנה ונותן מזרחו של כבש, כדכתיב ושמו בשמשו שם שבלב במקומו אלמא אסור בהנאה (שם) וכיון דבהנאה אסור מעילה נמי אית ביה (יומא ס:). ובגדי כהונה. אדרבה בגדים שכ"ג נכנס בהן לפני ולפנים ביום"כ, שאסור להשתמש בהן עוד, דכתיב ופשט את בגדי הבד וגו' והניחם שם, ודרשינן אלמד שטעונין גניזה (זבחים מו:). וכל שני כתובין הבאין כאחד אין מלמדין. מדלא כתיב אחד ואגמור טולמו מיניה (קדושין כד:). מדסדר כתביה ש"מ דוקא הני דלא מחברייה ש"מ דוקא הני (פסחים מה:). וכיון דלא יליפין ולא מייתי ראיה מיניהו אלא קרא נמי דאיתיל ואיכא למדרשיה איפכא לא מדרשיה הכי (זבחים שם). אלא לר' דוסא דאמר כו'. וקי"ל בגדי כהונה אין בהן מעילה, מפני שלא ניתנה תורה למלאכי השרת שיהו זריזין לפוטנן מיד (יומא ס:). ועגלה ערופה. דכתיב וערפו שם, והאי שם קרא ימיתו הוא לומר שם תהא קטורפה (זבחים שם).

אמר רבי יצאי דאמר קרא כאשר יורם כו'. בפרק איזהו מקומן (זבחים דף מט:) מוקמינן לה לדבר הלמד בהיקש דאינו מוחזר ומלמד בהיקש דיומתא ושמי הכליות יליפינן בשעיר עבודה זרה מפר העלם דבר של ציבור ופר העלם מפר כהן משיח ואיתיר כאשר יורם בפר כהן משיח לאוקומי בפר העלם דבר למהוי שעיר עבודה בגופיה דלא ליהוי שעיר עבודה זרה למד מן הלמד ורבי יצאי דהכא סבר לה כמאן דליף בפרק כ"ש (שם דף מא:) יומתא ושמי הכליות בשעירי עבודה זרה מועשה לפר כו' ועוד י"ל דרבי יצאי דהכא אסמכתא בעלמא הוא [דהא] במעילה בפרק קדשי מזבח (דף טו.) מ"ר יצאי אין חייבין משום מעילה אלא קדשי בדק הבית בלבד ולא בקדשי מזבח דאית בהו להכניס ולבעלים ופריך ליה ממשניות טובא ומוקי לה מדרבנן ופריך והא קרא קא נסיב פי' כל חלב לרבות האימורים ומשני אסמכתא בעלמא וה"מ קרא דהכא והא דתנן בפרק אמרו לו (כריתות יג:) יש אוכל אכילה אחת וחייב עליה ד' חטאות ואשם איכא לאוקומי בעולה ואע"פ דעורה להכניס אין לחוש כיון דכל הכשר למזבח: **הוא לפני כפרה כלאחר כפרה.** הקשה ר"ת דמעילה פ' ולד חטאת (דף יב:) אמרינן המקיז דם לבהמת קדשים מועלין בו אלמא יש מעילה בדם ותירץ דהתם מחייב דלא שייכא כפרה אבל לאחר שחיטה אף לפני כפרה אין מועלין וא"ת דהתם תנן (דף יא.) ומייתי לה בפרק כל שעה (פסחים דף כב.) דם בתחלה אין מועלין בו יצא לנאל קדרון מועלין בו וי"ל דמעילה דהתם מדרבנן היא וא"ת דמיון לאמוכחי מעילה מדרבנן לייתי מהן משנה וי"ל דהתם אקדשים שאחנן בדרוס קאי דכמנקיעהו דמי וכי האי גוונא דמיון לאתויי דתקון רבנן (כמה) מעילה אע"ג דבדילי מיניהו ומייתי לחייב מר' יוחנן דאמר קדשים שמתו יצאו מידי מעילה דבר תורה וא"ת בסוף תמורה (דף לג:) גבי מקדיש עולה לבדק הבית קאמר מי מדרבנן אימא סיפא ומועלין בה שתי מעילות ואי מדרבנן אמאי ומאי קושיא הא איכא מעילה דרבנן בדם ובקדשים שמתו וי"ל דהתם שיש מעילה דאורייתא משום עולה אין לחכמים לתקן שם מעילה כיון דבלאו הכי בדילי מיניהו ומשני לאוי למעול בו ב' מעילות בבשר מעילה דאורייתא משום עולה ובעור דליכא מעילה דאורייתא לא בדילי מיניה ותקנו רבנן מעילה: **אין** לך דבר שנעשה מצותו ומועלין בו. וא"ת אדרבה לא נמעבו לפני כפרה דאין לך דבר שלא נעשה מצותו שלא יעמוד בו ואע"ג דאיכא קדשים קלים היינו משום דלא אקרו קדשי שמים וי"ל דאסכמן טובא דהא דשן אין מועלין בו עד שעת תרומה ועגלה ערופה עד לאחר ירידתה[a]:

ולא והרי תרומת הדשן. וא"ת דתנן במעילה פרק ולד חטאת (דף יא.) דישון מזבח פנימי והמנורה לא נהנים ולא מועלין וקאמר בגמרא בשלמא מזבח החיצון דכתיב ביה ושמו אלא דישון וקאמר בגמרא דאדרבה משמע ליה מושמו דמועלין וי"ל דמתניתין דהתם משמע דאין מועלין בדישון הפנימי שהדישון מוציאו מידי מעילה אבל קודש מועלים א"כ מצוה לדשן ועל זה קאמר בשלמא חיצון דכתיב ושמו לכך מצוה לדשן ומ"מ אף לאחר הרמה איכא מעילה כדדרשינן בסוף [a]מעילה (דף לד.) ושמו בגמא שלא פנימי מנא לן דמצוה לדשן שאתה אומר שהדישון מוציאו מידי מעילה ומשני דאמר קרא והסיר מורקתו והשליך אותה אל מקום הדשן אם לענין מזבח החיצון לא צריך דהא כתיב ושמו אצל המזבח כו' והתם פריך והא איצטריך למזבח החיצון לקבוע לו מקום כדכתיב קדמיה:

משום דהוי תרומת הדשן ובגדי בהונה כו'. בטעילה בפרק ולד חטאת (דף יא:) מאריך יותר ומסקינן כי הכא: תרי

מסורת הש"ס

a) זבחים מד:, כ) [פסחים כה: וסס נסמן], ג) [לעיל קטו: וסס נסמן], ד) [זבחים לז) תמורה כג:], ה) [מעילה טו. כריתות כג:], ו) [לעיל אלב וכן איתא בתוס' לעיל לב: שלהי ד"ה אמר אביי ע"ש], ז) יומא נט: [מעילה יא. ע"ש זבחים מו.], ח) [טוהר מט:], ט) [קדושין כד. וש"נ], י) פסחים כו. כריתות ג. מעילה יא: זבחים מו. יומא יב: כד. ס., כ) כס"מ ליתא "נו", ל) כס"מ: הכנס קרינה, מ) ויקרא ו), נ) [עיין תוס' יומא נט: ד"ה אין לך וכו'], ס) [ל"ל תמורה].

שיטה מקובצת

a) מה שאין כן בדם. נ"ב עי' תוס' מנחות דף עד:

רבינו גרשום

מה שאין בדם שאין בו מעילה כדבעינן למימר בגמרא: ואין בו משום פיגול a) ונותר אלא בבשר והנותר מבשר הזבח פיגול: וכי מה למדנו משור זבח השלמים. כלומר והלא בפר כהן משיח נמי כתיבי ביה אימורין: מה פר כהן משיח יש בו מעילה. כלומר דקדשי קדשים הוא שכולו נשרף ואין בו אכילה אף שור זבח השלמים דקדשים קלים הוא בו מעילה: כתב רחמנא כאשר יורם. כלומר כל מה שיורם: דבר השוה בשור וכשב וחזו חלב ויותרת אבל אליה ליתיה בשור: אלא מעתה אל יפעלו בו כלומר כיון דלאו חשובי חלב ולאו חשוב אימורין אל יפעלו בו בקדשים קלים כשאר בשר שאוכלים הבעלים: אלא מתוורתא כדשנין מעיקרא. כלומר דבר השוה בשור וכשב ועז אסור באכילה ולא אליה דליתא בשור: אמר קרא לכם. כלומר ואני נתתיו לכם על המזבח לכפר: אלא לר' דוסא דאמר שלא ישתמש בהן כלומר אבל ראויין הן לכהן הדיוט כל השנה כולה: ואין מועלין

a) נראה ל"ל דעתר איזו אלא נבאר דמתיב דמתחר מבאר הוא וגו' ופיגול לא נרך קבל דפיגול אינו רק מדבר שם ל' מתירין ותם נטיפא מעיר הוא ולמתמרין מזמים דף מו:

עין משפט נר מצוה

קיז א מיי' פ"ג מהל' מעילה הל"א:
קיח ב מיי' פי"ח מהל' פסולי המוקדשין הלכה ז:
קיט ג מיי' שם פ"ה:
קכ ד מיי' שם הל"ז: יפ"ב מהל' מעילה הלכה יא:
קכא ה מיי' פ"ז מהל' מאכלות אסורות הל"ח [ופ"ב הל"ב] סמג לאוין קלח טוש"ע יו"ד סי' סד סעי' ח:
קכב ו מיי' פ"ח מהל' כלי המקדש הל"ה:

תורה אור השלם

1. כאשר יורם משור זבח השלמים והקטירם הכהן על מזבח העלה:
ויקרא ד י
2. והקטירם הכהן המזבחה לחם אשה לריח ניחוח כל חלב לי׳:
ויקרא ג טז
3. דבר אל בני ישראל לאמר כל חלב שור וכשב ועז לא תאכלו:
ויקרא ז כג
4. והקריב מזבחו השלמים אשה לי׳ חלבו האליה תמימה לעמת העצה יסירנה ואת החלב המכסה את הקרב ואת כל החלב אשר על הקרב:
ויקרא ג ט
5. כי נפש הבשר בדם הוא ואני נתתיו לכם על המזבח לכפר על נפשתיכם כי הדם הוא בנפש יכפר:
ויקרא יז יא
6. ולבש הכהן מדו בד ומכנסי בד ילבש על בשרו והרים את הדשן אשר תאכל האש את העלה על המזבח ושמו אצל המזבח:
ויקרא ו ג
7. וכא אהרן אל אהל מועד ופשט את בגדי הבד אשר לבש בבאו אל הקדש והניחם שם:
ויקרא טז כג

מוסף רש"י

כעורה זו ששנה רבי. בתמיה, יכי אינה מקיונלת עליו שאתה מחזר ללמדה ממקום אחר (קדושין נ:) כלומר יכי מכוערת היא כמיעוך מצוה זו שנה רבי (לעיל קסו:), כל חלב לה' לרבות אימורי קדשים קלים למעילה. דלמיגי כל חלב לה', אלמא דחטאה כשנה מקדשי ה' קרינא בהו (בריתות כג:). דבר השוה בשור וכשב ועז. שנקרא חלב בשלשתן, ואליה לא איקרי חלב אלא בכבש (שם ד:). מנא הני מילי. דאין מעילה בדמים (יומא נ:). שלבם יהא. בחזיון שלבם שאין בהן מעילה (זבחים מו:). לכפרה נתתיו. בחוצת קדשים ולא למעול בו, לענין מעילה אין בו דין קדשים (שם). אמר קרא הוא. דמו בנפשו הוא, בהויתו יהא (שם) אי: כי הדם הוא בנפש יכפר, הוא בהויתיה יהא לפני כפרה בלאחר כפרה (יומא נ:). מה לאחר כפרה אין בו מעילה. דפשיטא לן כיון דנעשית מצותו אין מועלין בו, דכיון דלית ביה מה לזרק נגוה לא קרינן ביה קדשי ה' (זבחים מו:). אין לך דבר כו'. הלכך

מיעוטו

מזבח פנימי מנלן משמע דמושמו דריש דאין מועלין וכשמעתין אדרבה משמע ליה מושמו דמועלין וי"ל דמתניתין דהתם משמע דאין מועלין בדישון הפנימי שהדישון מוציאו מידי מעילה אבל קודש מועלים א"כ מצוה לדשן ועל זה קאמר בשלמא חיצון דכתיב ושמו לכך מצוה לדשן ומ"מ אף לאחר הרמה איכא מעילה כדדרשינן בסוף [a]מעילה (דף לד.) ושמו בגמא שלא פנימי מנא לן דמצוה לדשן שאתה אומר שהדישון מוציאו מידי מעילה ומשני דאמר קרא והסיר מורקתו והשליך אותה אל מקום הדשן אם לענין מזבח החיצון לא צריך דהא כתיב ושמו אצל המזבח כו' והתם פריך והא איצטריך למזבח החיצון לקבוע לו מקום כדכתיב קדמיה:

משום דהוי תרומת הדשן ובגדי בהונה כו'. בטעילה בפרק ולד חטאת (דף יא:) מאריך יותר ומסקינן כי הכא: תרי

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com